IV. évfolyam, 26. szám. ARA 30 FILLER. 1954 december 23.

TANULNI! TANULNI! TANULNI!

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

HAÁSZ ÁRPÁD egyetemi tanárnak

a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Kommunisták Magyarországi Pártja megalakításában való részvételéért és munkásmozgalmi tevékenységének elismeréséül a „Munka Vörös Zászló Érdemrend" kitüntetést adományozta

A félévi vizsgák elé

Egyetemünk hallgatói és oktatói számára minden évben jelentős esemény a félévi vizsgaidőszak. A vizsgaidőszak eredményei mutatják meg, hogy oktatóink milyen sikerrel, milyen hatásfokkal végezték a félév során oktató munkájukat és ekkor tesznek tanuságot hallgatóink arról, hogy mennyire sajátították el tanulmányaik során az egyes tárgyakat, hogy mennyire tudtak élni lehetőségeikkel, hogy milyen előrehaladást tettek az önálló munka terén, hogy milyen felelősséget éreznek jövőjükkel, dolgozó népünkkel szemben.

Minden vizsgaidőszak, minden egyetemen és főiskolán nagy esemény, amelyet mind az oktatók, mind pedig a hallgatók részéről nagy érdeklődés, várakozás előz meg. Az előttünk álló vizsgaidőszak jelentőségében mégis kiemelkedik az eddigiek közül. Ennek okát döntően két körülményben látom. Az egyik ami különösen a hallgatókat érinti (de természetesen egyáltalán nem mellékes az oktatók, a tanári kar számára sem), az *hogy a régóta várt új ösztöndíjrendszer a félévi vizsgák után kerül bevezetésre és a hallgatók ösztöndíjának nagysága most már végre valóban döntő mértékben az elért tanulmányi eredménytől*, a vizsgaeredményektől függően fog alakulni. A másik ok, ami miatt különösen az oktatók tekintenek nagy várakozással a vizsgaidőszak eredményei elé az, hogy *az elmult tanév során bevezetett módszertani alapelvek hatásának, eredményességének újabb lemérését várják tőle*. Tehát mind hallgatói, mind oktatói részről az eddigi vizsgaidőszakoktól eltérő fontos tényezők azok, amelyek a vizsgaidőszak eredményei és tapasztalatai iránti érdeklődést nagymértékben felfokozzák.

Kétségtelen, hogy oktatásunk — minden fogyatékossága ellenére — az elmult félév során javult. Az MDP III. kongresszusának határozatai és útmutatásai, valamint pártunk Központi Vezetőségének októberi határozata kedvezően hatottak oktatásunk színvonalának emelése terén. E mellett a félév során ismét léptünk egyet előre a módszertani alapelvek egyetemünkre történő alkalmazásában. Tanszékeink az elmult félév során a tudományos munka és a gyakorlattal való kapcsolat terén számottevő eredményt értek el, amelyek szintén oktatásunk színvonalának növekedése irányában hatottak.

Hallgatóink tanulmányi munkája, munkafegyelme az elmult félév során nem volt egyenletes. A rendszeres tanulás, a tananyag követése, a szemináriumokra való felkészülés egyes hónapokban igen eltérő képet mutatott. Nagyon nehezen indult be a komoly tanulás. Rendkívül vontatottan haladt az MDP III. kongresszusa anyagának feldolgozása. Novemberben azonban a hallgatók jelentős része már megkezdte mulasztásainak pótlását, a rendszeres tanulást. Nyilvánvaló, hogy ebben a vizsgaidőszak közeledése mellett, az új ösztöndíjrendszertervezet nyilvánosságra hozatala játsza a döntő szerepet. Hallgatóink fokozott tanulmányi munkáját mutatta a javuló szemináriumi és gyakorlati foglalkozások mellett könyvtárunk olvasótermének növekvő látogatottsága.

Hallgatóink természetesen elsősorban egész félévi munkájukkal készültek a félévi vizsgákra. Azok a hallgatók, akik mögött egy egész félévi rendszeres munka áll, nyugodtan, bizakodóan nézhetnek vizsgáik és vizsgáik eredményei és ezzel új ösztöndíjuk elé is. Hallgatóinknak az a része, amely nem ezt tette, helyzetén, esélyein a hátralévő időszakban még sokat javíthat. A karácsonyi szünet felhasználása megérdemelt pihenésre órájuk nem igen vonatkozik. Jól teszik ezek az elvtársak, ha ezt a lehetőséget nem hagyják kihasználatlanul.

A tanulás, a tanultak rendszerezése, az összefüggések megismerése persze nemcsak a lemaradásban lévő, de a félév során rendszeres munkát végző hallgatóra is vonatkozik. Hallgatóink vizsgára való felkészülésüket jelentős mértékben megkönnyíthetik a tanszékek által biztosított konzultációs lehetőségek helyes igénybevételével. A vizsgaidőszak komoly, de szép és megtisztelő feladatokat jelent élenjáró hallgatóink számára, akik a gyengébbek számára nyujtott segítségükkel, tanácsaikkal jelentős mértékben hozzájárulhatnak a vizsgaidőszak eredményességéhez.

Különösen nehéz erőpróbát jelent a vizsgaidőszak levelező hallgatóink számára, akik jóval nehezebb körülmények közt kell hogy eleget tegyenek vizsgakötelezettségüknek. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a levelező tagozat hallgatói a vizsgaidőszakban minden tárgyból levizsgázzanak és szakítva eddigi eléggé általánossá vált gyakorlatukkal, nem hagynák vizsgáik jelentős részét az utóvizsgaidőszakra, sőt az egész második félévre.

Hallgatóink vizsgákkal kapcsolatos feladatai közül külön ki kell emelnünk *az MDP III. kongresszusa anyaga, valamint az MDP Központi Vezetőségének októberi határozata alapos tanulmányozásának fontosságát*. Ezenkívül foglalkozniok kell a felkészülés során a Hazafias Népfront kongresszusának előadói beszámolójával és a Hazafias Népfront felhívásával. *Mindezek szervesen kapcsolódnak hallgatóink tanulmányaihoz és alapos tudásuk, alkalmazásukra való készség döntő feltétele az eredményes vizsgának nemcsak marxizmus-leninizmusból, hanem egyéb tárgyakból is.*

Tanszékeinknek és oktatóinknak a hátralévő időszakban mindent meg kell tenniök a vizsgák eredményessége érdekében. Tanszékeink is elsősorban félévi munkájukkal, előadásaikkal, szemináriumaik színvonalával készítették elő a félévi vizsgákat, amikor a hallgatók eredményei oktatásuk eredményességét, hatásfokát is mutatják. Tanszékeink eredményes konzultációkkal jelentős támogatást adhatnak vizsgára készülő hallgatóinknak. Sokat tehetnek a vizsgapánik leszerelése terén, ami érthetően nagy, nagyobb talán mint bármikor az eddigi vizsgáknál.

A vizsgákra való felkészülés, de a vizsgaidőszak is nagy feladatokat jelent egyetemünk könyvtárára is. Az olvasóterem meghosszabbított nyitvatartásán túl, ha szükséges, egyes tantermeket olvasótermekké kell átalakítani, mint arra a multban már számos alkalommal is sor került.

A vizsgák jelentőségéről az előbbiek során már esett szó. Most azzal kívánok röviden foglalkozni, hogy milyen legyen a vizsgáztatás. A vizsgákon magas, de igazságos követelményeket kell támasztani. A vizsgakövetelmények nem magasabbak mint tavaly évvégén voltak, eltérés annyiban van, hogy a mostani vizsgákon szigorúbban követelik a kötelező irodalmak anyagát, és az előadások olyan részeit is tudni kell, ami esetleg a jegyzetben nem található. A vizsgáztatóknak meg kell győződniök a hallgatók valóságos tudásáról, arról, hogy a vizsgázó milyen mélyen, mennyire önállóan érti a feladott kérdést. A vizsgázók formális kikérdezése helytelen, mert nem serkenti önálló, elmélyült munkára a hallgatókat és a dogmatizmus irányába befolyásolja őket. Az osztályzás alapja minden esetben a hallgatónak a vizsgán tanusított tudása. Sem liberalizmusnak, sem pedig indokolatlan szigorúságnak nincsen helye a vizsga értékelésénél. Vizsgáztatóink röviden értékeljék a hallgatók feleletét és indokolják az adott érdemjegyet. Az érdemjegy megállapítása az oktató feladata és a hallgatók részéről semmiféle alkunak nem lehet helyt adni.

A párt és a DISZ-szervezetek mozgósítsák hallgatóinkat a vizsgára való felkészülésre, segítsék elő valamennyi hallgató levizsgázásával a tanulmányi fegyelem javulását, szervezzék meg a gyengék segítését és szálljanak eredményesen szembe a vizsgák okozta pánikkal.

ORSZÁGOS BÉKETANÁCS-nak

Egyetemünk ifjúsága nevében mélységes felháborodással tiltakozunk Nyugat-Németország újrafelfegyverzése ellen.

A Wehrmacht csizmái egyszer már végigdübörögtek drága hazánk földjén, könnyet, vért, pusztulást hagyva maguk után. A háború borzalmait átélt milliókkal együtt kiáltjuk: „Le az emberiség gyilkosaival!"

A II. világháború harcaiban a magyar ifjúság százezrei pusztultak el a német hódítók érdekeiért.

Nem tűrjük, hogy újra rabláncra verjék, atom- és hidrogénbombával irtsák az emberiség millióit, s őrült eszmék martaléka legyen verejtékes munkánk gyümölcse.

Követeljük a moszkvai értekezlet javaslatainak elfogadását!

Követeljük az európai kollektív biztonsági rendszer megteremtését!

MARX KÁROLY Közgazdaságtudományi Egyetem DISZ-értekezlete.

A háború csak fájdalmat és rombolást szül

Az utóbbi napok eseményei arra kényszerítettek minden becsületes embert, aki szereti a békét, hogy felfigyeljen a háborús gyujtogatók újabb mesterkedéseire, látják, hogy a háborús egyezmények ratifikálásával újra akarják éleszteni a fasizmust.

Nem tudom, ki hogy van vele, de amikor mi görögök hallottuk a hírt, eszünkbejutottak az SS-tömeggyilkosok és azok a hazafiak, akiket ezrével lőttek agyon, vagy akasztottak fel, mert nem voltak hajlandók Európa hóhérát, Hitlert éltetni.

Hazánkban sok falut lerombolták.

1941 december 16-án Kirdiliát rohanták meg. Minden egy évnél idősebb férfilakost összetereltek, a falu végén gödröt ásattak velük, s állatok módjára gyilkolták le őket. Összeszedték még a himnemű állatokat is és az asszonyokat arra kényszerítették, hogy ezeket a férjeikkel, fiaikkal együtt kaparják be a gödörbe.

A gyűlöletes fenevadak mindezt azért tették, mert a falu a „partizántámogatás" gyanújába keveredett, azzal vádolták, hogy élelemmel segíti a görög hazafiakat.

Másik esetet is elmondok:

Egy tengerparti falucskában azért kínozták a lányokat, mert nem hagyták magukat megbecsteleníteni. Ezek a cinikus gengszterek macskákkal együtt zárták zsákokba és a tengerbe mártogatva kényszerítették őket.

Engem elszakítottak gyermekeimtől, testemet sok fasiszta golyó járta át. Tíz év múlt el és még most sem gyógyultak be, véreznek, kiújulnak. Minden csepp vérem emlékeztet és átkokat szór rájuk.

Kedves ifjak és leányok! Tiétek a jövő! Minden ember szereti az életet, de ti, akik életetek virágjában vagytok, akiknek álmai, vágyai vannak százszorosan kell, hogy szeressétek! Legyetek boldogok, hogy olyan államban élhettek, ahol a nép van hatalmon, ahol a ti javatokat akarják. Ti is családot alapítotok majd, szeretni is akarjátok gyermekeiteket, s ti is szeretetre vágytok. Ezt akarják elrabolni tőletek boldogságunk veszélyeztetői, a háborús gyujtogatók, az újfasiszta gengszterek.

Mi azt válaszoljuk — nem! Elég volt a rombolásból, anyák könnyeiből és a gyászból! Minden vitás kérdést meg lehet oldani zöld asztal mellett. Meg kell akadályozni a párizsi és londoni egyezmények aláírását, Nyugat-Németország felfegyverzését! Németországot újra Európa lőszerraktárává akarják változtatni, s támadni akarják a békét akaró népeket!

A moszkvai értekezlet tiszta képet nyujtott az európai helyzetről és utat mutatott a béke további védelmére. Éppen ezért minden becsületes ember kötelességének érzi cselekvő részvételét a háború elhárításában és a béke megszilárdításában.

Nem feledjük Sztálin elvtárs szavait: „A háború nem elkerülhetetlen, ha a népek kezükbeveszik a béke megőrzésének ügyét és végig kitartanak mellette"!

Sztavridisz Teofil

Erdei Ferenc földművelésügyi miniszter januárban tart előadást egyetemünkön! Előadásának címe: „A mezőgazdaság időszerű elméleti és gyakorlati kérdései".

A vizsgafeltételek

Idén a vizsgára bocsátásnak bizonyos feltételei vannak — mint ismeretes. Általában nem engedhető vizsgára az a hallgató, aki meghatározott óraszámnál többet hiányzott igazolatlanul. Azoknál a tárgyaknál melyek üzemi látogatásokkal is kapcsolatosak, a látogatásokon való részvétel is feltétele a vizsgára bocsátásnak.

Azok a hallgatók, akik e feltételek hiányában vizsgára nem bocsáthatók, csupán az utóvizsga időszakában vizsgázhatnak le.

Néhány szó az I./12. csoport kollektívájáról

Az első évfolyamon híre van annak, hogy az 1/12-es olyan csoport, ahol jó a kollektív szellem, ahol mindenki összetart.

Már az első perctől kezdve a csoport tagjai közt jó, egészséges baráti kapcsolat alakult ki. Ezt a baráti kapcsolatot ébrentartották, fokozták és három hónap alatt erős, jó kollektivát hoztak létre.

Hogy így összekovácsolódtak, abban nagy szerepe volt annak, hogy a csoport együtt járt szórakozni. Mióta az egyetemen vannak, már többször voltak együttesen színházban, moziban. A tagok szeretnek ilyen összejöveteleken résztvenni, mert mindig jól érzik magukat. Általában a csoport tagjai közül 20, mindig részt vesz a közös programokban. A csoport legutóbb Kovácsi Györgyiéknél jött össze... Itt rádió mellett táncoltak, beszélgettek és főleg sokat nevettek. Csak az volt a baj, hogy ilyenkor az idő sokkal gyorsabban múlik, mint máskor.

Ennek a szellemnek a hatása meglátszik a csoport tagjain is. Családiasan érzik magukat. Nyugodtan lehet mondani, hogy már otthonukká vált az egyetem és megszerették.

Természetesen nemcsak jó tulajdonságai vannak a csoportnak, hanem hibái is. Így pl. a tanulás terén, amivel viszont az első évfolyamon nemcsak a 12-es csoportnak van baja. A gyenge tanulás oka főleg az, hogy a megszokott középiskolai környezetből kikerülve, új környezetbe kerültek. Az egyetemi tanulási módszer, mely mindenkinél más és másként jelentkezik, megtalálása és alkalmazása visszaesést, időkiesést jelentett. A csoport tagjai azonban elhatározták, hogy a félév hátralévő részében igyekeznek ezt a mulasztást, ezt a kiesést pótolni és így a vizsgákon és beszámolókon sikeresen megállni helyüket.

Vannak tehát hibák és vannak eredmények. Ami eredmény — azt a kollektiva hozta létre; ami hiba — azt a kollektíva erejével lehet megjavítani.

Ez kell, hogy vezérelvünk legyen az egyetemi tanulás mind a négy év alatt: egymásra utalva, egymást segítve, a legjobb eredményre törekedni.

KAZINCZY

A TDK munka félévi mérlege

Egyetemünkön egyre gyakrabban és a legkülönbözőbb helyeken lehet hallani a TDK-ról. Az elmúlt tanév végén foglalkozott vele az Egyetemi Tanácsülés, sokat beszélünk róla a DISZ-bizottságban, taggyűléseken stb. Ez a tény nem véletlen, mert egyrészt a TDK-i munkának óriási jelentősége van a hallgatók nevelésében, szakmai tudásuk fejlesztésében, a tudományos káderutánpótlás szempontjából; másrészt a hallgatók szakmai érdeklődésének egyik legjelentősebb fokmérője a kedvvel, kitartóan végzett tudományos kutatómunka.

A félévi munkát vizsgálva, nem érdektelen megnézni, milyen eredményeket értünk el, van-e előrehaladás ezen a területen.

A tudományos diákköri munka értékelésénél gondosan meg kell választani azokat a mutatókat, amelyek segítségével mérlegeljük az eredményeket. Le kell szögezni, hogy tisztán mennyiségi oldalról értékelni nem lehet, mert pl. nem mutat helyes képet a TDK-k száma, ha ezek között vannak csupán névlegesen létező körök, ugyanezt kell mondani a köri tagok számáról, stb. Általában az egyes körökben megtartott viták és az elkészült dolgozatok számán keresztül szoktuk lemérni egy-egy időszak alatt az eredményeket. Persze ez sem ad hű képet, mert nem tükrözi a dolgozatok minőségét, a vita színvonalát és eredményességét, stb.

Általában meg lehet állapítani, hogy az elmult tanévhez viszonyítva —, mely az első számításba jöhető év volt ebből a szempontból — történt előrehaladás. Ezt bizonyítják a következő adatok:

a) Sok eredménytelen próbálkozás után, végre sikerült megszervezni a TDK-t a marxizmus tanszéken. Döntően I. és II. éves hallgatók vesznek részt a munkában. Nagy várakozással tekintünk a kör munkája elé és reméljük, hogy hamarosan felzárkózik legjobb diákköreink közé. Itt említem meg, hogy megindult a TDK-i munka a külkereskedelmi tanszék mellett is.

b) Ebben a félévben 5 vitaülést tartottak tudományos köreink, kb. 100 hallgató részvételével (az elmult tanévben összesen 9 vitaülés volt, kb. 160 hallgató részvételével).

c) A dolgozatok minősége és a viták színvonala általában emelkedett. Különösen vonatkozik ez a pénzügyi TDK-ra, de eredményes munkát végeztek a számviteli és a politikai gazdaságtan TDK-kban is.

Nézzük meg ezután, hol nincs előrehaladás és milyen hiányosságok vannak a munkában. Ezt a következőkben lehet összefoglalni.

a) Csökkent a körök száma. Az elmúlt évi 9-cel szemben, ebben a félévben csak 7 diákkörben folyt munka. Nem volt diákköri munka a múlt tanévvel szemben a népgazdaság tervezése, az ipargazdaságtan és a statisztika tanszékek mellett.

b) Általában kevés vitára bocsátható dolgozat készült el, döntően a rendszertelen munka következtében.

c) Tervszerűtlenség mutatkozott csaknem valamennyi körünk munkájában (pl. köri ülések halasztgatása).

A következő félévi feladatokat abban látom, hogy meg kell szervezni a statisztika és ipargazdaságtan köröket, amelyhez — ha a III. éves hallgatók érdeklődését sikerül felkelteni — minden lehetőség adva van. Az oktatók rendszeres támogatásával el kell érni, hogy minden diákköri tag rendszeresen foglalkozzék témájával, továbbá, hogy minden diákkör készítsen munkatervet és annak betartásához jobban ragaszkodjék, mint ebben a félévben. Meg kell javítani az agitációs munkát (köri vitaülések propagálása). Elő kell készítenünk az országos tudományos diákköri konferenciát és amennyiben az Egyetem vezetősége úgy dönt, az egyetemit is.

Jó lenne, ha a következő félévben a rektori hivatal azáltal is segítené a TDK-k munkáját, hogy elegendő példányszámban engedélyezi a dolgozatok és korreferátumok sokszorosítását.

Bukta Lajos,
DISZ-biz. TDK-felelőse

A Midsummer Day

REGGEL
Harmatízű álmok szöknek
Csillog a szeme a töknek.
Nyújtóznak a széles utak.
S kávéznak a gémes kutak.

DÉL
Földre lép egy lusta sugár
Jól lakik a hangya huszár
Rezgőlelkű utak felett
Csókolóznak a porszemek.

ESTE
Kormos nesz hull kócos rögre
Tejről álmodik a bögre
Szélt ölel a kukorica
Halk talpakon jár a cica.

ÉJFÉL
Pehelycipős ezüst árnyak
Táncolni a hegyre járnak
A fák fejét kis szél fujja
S zeng a tücskök üveghúrja.

„ARION"
(I. díj)

Fogarasi Béla rektor elvtárs megnyitó beszéde a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem nyilvános előadássorozatán

Kedves Elvtársak! A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem nyilvános előadássorozatának megnyitása alkalmából legyen szabad magának annak a ténynek, hogy egy ilyen előadássorozat megindul, a jelentőségét aláhúzni. **A régi Magyarország uralkodó osztályainak nem állt érdekében, hogy a nép széles rétegei közgazdasági tudást, ismereteket sajátítsanak el.** Az a szűk réteg, amely közgazdasági szakismeretekkel rendelkezett, ezeket monopóliumokként kezelte. A **nép tudatlansága az uralkodó osztály számára egyik feltétele volt annak, hogy a kizsákmányoláson alapuló gazdaságpolitikát minél kevesebb ellenállás mellett valósíthassa meg.**

A felszabadult Magyarország, a népi demokratikus Magyarország a tudományt a nép szolgálatába állította. Megindult nálunk a tudomány népszerűsítését szolgáló munka, s egyes területeken az utolsó évek folyamán nagy sikereket értünk el. A régi Magyarországon például álmodni sem lehetett volna arról, hogy egy népszerű természettudományi folyóirat, mint amilyen nálunk az Élet és Tudomány, sok tízezer, sőt százezres példányszámú kiadásban jelenjék meg és további még nagyobb számú elterjedésének kizárólag papírhelyzetünk szűk keresztmetszete jelenleg az akadálya. Ugyanezt mondhatjuk az egészségügyi, orvosi, műszaki tudományos ismeretek terjesztéséről is. De a **tudományos ismeretek terjesztése terén azzal a sajátos jelenséggel találkozunk, hogy a társadalomtudományi ismeretek terjesztése elmaradt — hogy ne mondjam: súlyosan elmaradt — az irodalmi, történelmi, sőt filozófiai műveltségünk színvonalához képest.** Ennek a jelenségnek nyilvánvalóan nem az az oka, hogy nem volna érdeklődés a közgazdaságtudomány iránt. Hogy ez az érdeklődés megvan, azt a mai előadás látogatottsága, e terem zsúfoltsága — és amint hallom, még egy másik megnyitott terem látogatottsága is — szemléletesen demonstrálja. De nem tudtuk kielégíteni ezt az érdeklődést, holott ez rendkívül fontos kérdés. Alapos közgazdasági ismeretek nélkül gazdasági életünk sokrétű és ellentmondásokat tartalmazó jelenségeit nem lehet megérteni. Nem érti a fejlődés törvényeit az, aki nem tudja megítélni az egyes jelenségeket, még ha gazdasági szakember, akkor sem. Nemcsak a legszélesebb tömegek számára ismeretek közlése a fontos számunkra, kedves elvtársak, hanem az is nagyon fontos számunkra — és gazdasági kulturális fejlődés gazdasági, kulturális fejlődésünknek ma nélkülözhetetlen feltétele — hogy a szakemberek is mélyebb, szélesebbkörű ismereteket sajátítsanak el, napi munkájuk szűk feladatain kívül perspektívájuk legyen.

Furcsa, de tény, hogy nálunk a naprendszert és a világegyetem törvényeit ma sokkal jobban ismerik, mint a gazdasági élet törvényeit. Maholnap az atommag szerkezetéről sokkal többet fogunk tudni, mint az ipar, a kereskedelem, a mezőgazdaság törvényszerűségeiről. Örülünk a természettudományok haladásának, de közvetlenül még nagyobb szükségünk van közgazdasági ismereteink kiépítésére ahhoz, hogy a szocializmus építésének törvényszerűségeit és feladatait világosan lássuk.

Természetesen, tisztelt elvtársak, nem akármilyen közgazdasági tudásra van szükségünk, hanem a marxista elméleten alapuló közgazdasági tudásra. Sokan a régi polgári közgazdaság ismereteit sajátították el és azok számára nagy nehézségekbe ütközik mai életünk új, szocialista jellegű jelenségeit és törvényszerűségeit megérteni és mindig visszaesnek a régi fogalmakba, régi kategóriákba, amelyeknek igénybevétele természetesen nem ad helyes, igazi ismereteket. A marxista közgazdaságtan hatalmas fegyver a szocializmus építésében, de mindenki, aki katona volt, tudja azt, hogy a fegyverrel bánni kell, hogy ezt is meg kell tanulni, ezt is meg kell ismerni ahhoz, hogy jól használhassuk.

A marxista közgazdaságtan pártos tudomány, az emberek viszonyaival foglalkozik és nem tárgyakkal. Ezek a viszonyok osztályviszonyok. Csak tudatosan osztályálláspontra helyezkedve tudjuk e viszonyokat helyesen felismerni. A mi osztályálláspontunk a haladó emberiség érdekeit képviselő álláspont, a munkás és paraszt szövetség, a munkásosztály vezetése alatt. Ezt egy percre sem szabad elfelejtenünk. De még ez sem elég! Közgazdasági tanulmányunk, ha nagy vonásokban marxista is volt a multban, — értem az utolsó éveket — hiányokat és hibákat mutatott fel módszertani szempontból, mert túlságosan dogmatikus volt. Elvont tételeket tanítottunk és nem eléggé az életet. Ezen változtatni kell **és ennek az előadássorozatnak egyik kimondott célja, hogy a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének októberi határozata értelmében elő segítse a közgazdasági ismeretek terjesztését abban a szellemben, amely ezeket a határozatokat jellemzi, tehát egyszersmind az ismeretek közlését összekapcsolja mindennemű dogmatizmus leküzdésével.**

Előadóinkat arra kérjük, hogy tanítsák meg a hallgatókat arra, hogyan kell közgazdaságilag gondolkodni. Ha egy előadás csak ismereteket közöl — még ha aránylag széleskörű ismereteket is egy adott helyzetről — ezzel csak pillanatnyi eredményt ér el. Rövid idő multva új előadásra volna szükség, számos új tény, új jelenség, új probléma magyarázatára, de ha gondolkodni tanít, ha elvi irányítást ad, akkor a hallgatók azt mindig fel tudják használni és önállóan fogják a tanultakat a változó napi helyzetek megítélésében felhasználni.

Sorozatunk nem rendszeres tanfolyam, az egyes előadások egymástól függetlenül meghallgathatók, de nem összefüggéstelen sorozat, hanem bizonyos vezéreszméje van, amelyet az előbbi szavakban igyekeztem kifejteni.

Ezt akartam bevezetésül elmondani úgy a mai előadás tisztelt hallgatóinak, mint a következő előadások hallgatóinak, akiknek nagy része nyilván ugyanaz lesz. Most pedig felkérem Bognár József elvtársat, belkereskedelmi minisztert és egyetemünk professzorát, tartsa meg mai előadását „Belkereskedelmünk egyes időszerű elméleti és gyakorlati kérdései"-ről.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem nyilvános közgazdaságtudományi előadássorozata

Az októberi határozat kimondja: „... gondoskodni kell a közgazdaságtudományi ismereteknek az eddiginél sokkal nagyobb mértékű elterjesztéséről, mert csak így válik lehetségessé, hogy gazdasági kádereink önállóan tájékozódjanak és hogy a pártaktíva és a dolgozók széles körei a gazdasági problémákat helyesen értsék meg."

Bognár elvtárs beszéde közben.
(Foto: Domokos.)

Népünk kulturális színvonala emelésének, az ismeretterjesztő munka fokozásának terén egyetemeinkre is fontos feladatok hárulnak. Egyetemünk a közgazdaságtudományi ismeretterjesztő munka lemaradásával és e hiányosság kiküszöbölésével kapcsolatos feladataival már az Egyetemi Tanács szeptemberi ülésén foglalkozott. Határozatot hozott nyilvános közgazdaságtudományi előadássorozat rendezésére a folyó tanévben. Kimondta, hogy az előadássorozatnak aktuális közgazdasági kérdésekkel kell foglalkozni és egyes előadásainak megtartására gazdasági életünk vezetőit és egyetemünk professzorait kell felkérni.

E tanév során az alábbi előadásokra került, illetve kerül sor az előadássorozat keretében:

December: Kereskedelmünk egyes időszerű elméleti és gyakorlati kérdései.

Január: Mezőgazdaságunk időszerű elméleti és gyakorlati kérdései.

Február: A magyar ipar szerkezeti átalakításának kérdései.

Március: A politikai gazdaságtan tankönyvének jelentősége a közgazdaságtudomány fejlődése és oktatása szempontjából.

Április: A magyar népgazdaság 10 éves fejlődése.

Május: A hadigazdaság és túltermelési válság kérdései a főbb imperialista államok gazdaságában.

Az előadássorozat megnyitására és első előadására december 13-án került sor. Az előadássorozat nagy érdeklődést váltott ki, amit mutat az a tény is, hogy a megnyitáson kb. 900 érdeklődő jelent meg, akik túlnyomórészt a Belkereskedelmi Minisztérium, az Országos Tervhivatal, más gazdasági minisztériumok és gazdasági szervek dolgozóiból kerültek ki. Ezenkívül résztvettek a megnyitón egyetemünk oktatói, valamint délelőtti és levelező hallgatói is.

A megnyitóbeszédet Fogarasi Béla rektor elvtárs tartotta.

Az előadássorozat első előadását Bognár József elvtárs, belkereskedelmi miniszter, egyetemünk belkereskedelem gazdaságtana tanszékének egyetemi tanára tartotta „Belkereskedelmünk időszerű elméleti és gyakorlati kérdései" címmel. Bognár elvtárs előadásának elején az áruforgalom, a vásárlóerő és az árualap kérdéseivel foglalkozott. Rámutatott arra, hogy az áruforgalom kérdéseivel tudományosan kell foglalkozni, hogy az államnak gazdasági intézkedésekkel elő kell segítenie a termelők és fogyasztók közvetlen kapcsolatának kiszélesedését, aminek nagy hatása van az áruforgalom összetételére és választékára. A továbbiakban Bognár elvtárs az ipar és a kereskedelem újfajta kapcsolatának kérdéseit elemezte. Felhívta a figyelmet arra, hogy a szocialista újratermelésben az ipar és a kereskedelem, a szocialista termelés célja és eszköze közt megbonthatatlan kapcsolat van. A kereskedelem és az ipar kapcsolatában nem fölé-, vagy alárendeltségi viszonyról van szó — mondotta Bognár elvtárs — hanem a két népgazdasági ág harmónikus együttműködéséről. Előadásának végén Bognár elvtárs a belkereskedelem előtt álló feladatokat vázolta. **Ennek során** a minisztérium feladatkörének, helyes munkamódszerének, a kereskedelmi szervezet egyszerűsítésének, a kereskedelmi dolgozók fokozott anyagi érdekeltsége megvalósításának, a kereskedelmi dolgozók szakképzettsége megjavításának, valamint a kereskedelmi hálózatfejlesztés kérdéseivel foglalkozott. Bognár elvtárs magas színvonalú és nagy tetszést aratott előadását az egybegyűlt hallgatóság mindvégig élénk figyelemmel kísérte.

Részletek a DISZ-bizottság beszámolójából

(Elhangzott a DISZ-küldöttértekezleten)

Egyre inkább érezhető, hogy megvalósul az a jelszó, amelyet a Hazafias Népfront kongresszusa országgá kiált: „Váljon közüggyé, nemzeti üggyé ifjúságunk nevelésének ügye!"

Kétségtelen, hogy e vitát az teszi egyrészt indokolttá, hogy ifjúságunk egy részénél fokozódtak az aggasztó jelek. Másrészt pedig az teszi indokolttá, hogy a DISZ országosan és egyetemünkön sem áll a helyzet magaslatán, nem, vagy kevésbé tölti be feladatát. Ezért igen jelentős egyetemünkön a mai küldöttértekezlet, ahol, ha egy egységes elhatározás születik, ha mindannyian lelkes előrevivői leszünk munkánk megjavításának, sokat léphetünk előre egyetemünkön.

A küldöttértekezlet elnöksége.
(Foto: Stikkel)

Az a vita, amely kibontakozott a DISZ körül, véleményünk szerint igen jó és sokat fog segíteni a DISZ-nek. Minél több jó javaslat, minél több jó kezdeményezés, annál inkább megvan a lehetőség a hibák kijavítására. Az a véleményünk, hogy ehhez nem elég egy DISZ-bizottság, azt azonban hisszük, hogy mindannyiunk munkája sokat tehet DISZ-szervezetünk megjavításáért.

Mivel a viták során sok helyen hangzottak el már eddig is szélsőséges vélemények — bár ilyenekkel egyetemünkön nem találkoztunk — szükségesnek tartjuk leszögezni álláspontunkat.

Véleményünk szerint nem lehet vitás, hogy a DISZ mint önálló egységes ifjúsági szervezet dolgozzon, s ne oldódjék fel a népfrontban! Feladatait azonban igenis a népfront programjának megfelelően alakítsuk. A DISZ önálló, sajátos munkával járulhat hozzá eredményesen a népfront erejének növeléséhez és a saját munkája megjavításához. Ezzel azt az álláspontunkat is kifejezésre juttattuk, hogy

mi továbbra is olyan ifjúsági szövetséget akarunk, amely a párt vezetése, irányítása alatt fejti ki tevékenységét.

Akik ezt a vitában szem elől tévesztik, többet ártanak a DISZ-nek, mint használnak.

Ugyanakkor, amikor ezt mondjuk, a párt és DISZ közötti kapcsolat terén mi hibákat is látunk egyetemünkön. Ha az elmult időszakot nézzük és itt csak a közelmúlt elemzésére térhetünk ki, kétségtelenül megálapítható, hogy DISZ-szervezetünk belső életének elemzése ma az egyik legnehezebb kérdés. Mégis, hogy a jelen helyzetet alaposabban elemezni tudjuk, nézzünk kissé vissza, egészen 1952-ig, mert véleményünk szerint nagyjából erre az időszakra tehető DISZ-szervezetünk munkájának lefelé ívelése. Míg ezelőtt az állandó felfelé ívelés, a munka határtalan öröme járta át szervezetünk minden tagját, azóta a helyzet másként alakult.

Ezekután a beszámoló részletesen elemezte az egyetemen kialakult helyzetet, majd áttért a DISZ feladata körüli hibákra.

A DISZ feladatainak kijelölése körüli hibák:

Súlyos hibát követtünk el, amikor a DISZ munkáját leszűkítettük. A tanulás és a tanfegyelem kérdése igen fontos, de csak erre leszűkíteni munkánkat mégsem volt helyes. Ez azt jelentette, hogy szervezetünk munkája nem sokban különbözött a Rektori Hivatal és az Oktatási Osztály munkájától, talán csak abban, hogy mi ezt önkéntesen tettük. Lényegében csakis arra mozgósítottunk, mint a fenti szervek.

Az egyoldalú feladatok megfosztották szervezetünket ifjúsági jellegétől. Véleményünk szerint ez a másik döntő oka annak, hogy egyetemi DISZ-szervezetünk munkája üressé és színtelenné vált. Mint mondani szokták, a DISZ megszakállasodott.

Szeretnék visszatérni a párt és a DISZ közötti kapcsolatra.

Mi úgy látjuk, hogy még nem volt alapos megfontolás tárgya szövetségünk munkája. Nem is megfelelően dolgoztunk ezen a téren. Sokan azt mondják, hogy a DISZ egy „kis" pártszervezet, a párt módszereit másolja. Munkájának nincs sajátos ifjúsági jellege. Ez pedig súlyos baj, mert a DISZ széles alapokon nyugvó tömegszervezet és nem élcsapat. Munkánknak és megmozdulásunknak sokkal többet kell a kultúra, sport, művészet s irodalom kérdéseivel foglalkozni. Ez egész ifjúságunkat vonzza. A DISZ nem minden tagjának, csak a legjobb tagjainak kell eljutni a pártba való felvételig. Legyen tehát a DISZ-nek sajátságos ifjúsági munkája, s ezt nekünk kell kialakítani!

Ezért helyeseljük, hogy a sport és kultúra nagyobb helyet kapjon szervezetünkben.

Ezért nem értünk egyet azokkal az intézkedésekkel, melyek leválasztották a sport- és kultúrmunkát, s ezzel megfosztották az ifjúság széles tömegeit vonzó kultúr- és sportmunkától. A DISZ mindig csak a tanulást szorgalmazta, s más, a klubigazgatóság és a Haladás volt az a szerv, amelyik sportolni, táncolni, szórakozni és vendégszerepelni hívta a fiatalokat.

Mindez nem azt jelenti, hogy mi a DISZ-t egy apolitikus, sport- vagy kultúrkörré alakítanánk, hanem olyan ifjúsági szervezetté, amely pártunk vezetése alatt dolgozik, s a párt határozatai szellemében végzi munkáját. Munkájában a kultúra, sport, művészet s az irodalom kérdései is fokozottan kapnak helyet.

További súlyos hiba szervezetünkben, hogy

az elmúlt években kiskorúsítottuk tagságunkat, s nem vontuk be saját szervezeti munkánk kialakításába.

Szinte évekre visszamenőleg hiányzik alapszervezeteinkből az olyan munka, amit a tagság maga kezdeményezett.

Így nem csodálható, hogy a vezetőségnek más volt a gondja, mint a tagságnak, aki a szervezettől függetlenül keres orvoslást bajaira.

Ezek azok a kérdések, amik leginkább foglalkoztatják azokat az elvtársakat, akik a DISZ munkáját jobbnak szeretnék látni.

Szólni szeretnek még a diákotthonok életéről.

Jelenleg, bármennyire is ragaszkuk ezekre a diákotthon nevet, ettől még nem változik meg az a tény, hogy a diákoknak nem olyan otthona, ahol szocialista közösségben él, művelődik, sportol, kulturálódik, hanem olyan hely, ahová csak aludni járnak. Ezen is változtatni kell a jövőben, s a DISZ munkáját ide is ki kell terjeszteni.

Végül az oktatással kapcsolatban szeretnék felvetni egy kérdést: a mult évben bevezetett új módszer, az önálló, elmélyült tanulást. Véleményünk szerint e téren komoly bajok vannak. Nem lehet meg elmondani, hogy tagságunk zome valamilyen szakma alapos, önálló tanulmányozoja, bár ez kötelező és ajánlatos. Azok száma, akik önállóan képzik magukat, kevés, pedig ilyenekre feltétlenül szükség van!

Közgazdászainkat ma felelősségteljes munka várja. A párt és kormány a közgazdaságtudomány jelenlegi helyzetét elemezve rámutatott egy sor égető feladatra.

Mi úgy látjuk, hogy a közgazdászok perspektívája biztosítva van, de feltétlenül meg kell tenni mindent, hogy hallgatóink ezt megértve készüljenek az életre.

Nem szabad többé előfordulnia a marxizmus dogmatikus alkalmazásának, a módszerek másolásának, melyek a multbeli hibákhoz vezettek. Ez elsősorban kozgazdászainktól függ! Itt kell tehát az egyetemen készülni az életre.

Kétségtelenül, egyesek a perspektívat csak az elhelyezésre szűkítik le. Ez valóban fontos! De ez csak egyik oldala a dolognak. Egyetértünk azokkal az elvtársakkal, akik a végzettségnek megfelelő elhelyezést követelnek. Viszont az elhelyezés is csak kétháromévre való úgynevezett perspektívát ad. Ki, hogyan dolgozik, úgy állja meg majd a helyét a gyakorlati életben is! Ma, az ipar, mezőgazdaság helyzetében sok tennivaló vár ránk. Erre kötelez bennünket saját jövőnk és hazánk jövője is, az egyetemi életben jó szakemberré igyekezzünk válni.

Nem teszi tehát helyesen az, aki nem készül kellő alapossággal az életre, mert

jó közgazdászokra feltétlenül szükség van, de csak valóban képzett közgazdászokra!

Jelenleg tanulmányainkkal jól haladunk, köszönhető ez az új ösztöndíjrendeletnek, de alapszervezeteinkben olyan veszély is jelentkezik, amely a tanulmányi munkát nem tartja fontosnak. Az ezzel való foglalkozást régi módszernek vélik. Meg kell mondani, hogy ennek megkövetelése sokkal fontosabb, mint régen volt!

A beszámoló a mostani félévben alakult helyzetet elemezte, azokat a kedvezőtlen eseményeket, amelyek nagy mértékben hatottak hallgatóinkra. Utalt arra, hogy a rendelkezések kellő előzetes tájékoztatás nélkül jelentek meg, s ezért nem tudtunk azok érdekében munkálkodni. Majd áttért feladatainkra:

1. Első a tanulmányi munka új formájával kapcsolatos. Soha ilyen fontos még nem volt a közgazdaságtudomány tanulása! A nyári gyakorlatok alatt sok bajt tapasztaltunk. Sok még a hozzánemértés, a tehetetlenség: nem megy megfelelően a munka egyes gazdasági területeken. Ezeket a hibákat csak alapos felkészüléssel lehet megszüntetni.

2. A TDK-ban végzett munka jelentőségét is itt ki kell domborítani. Ma erre alapszervezeteinknek is fokozottabban kell gondolniuk. A legjobban tanuló diákjaink dolgoznak a körökben, tehát, ha az OM továbbra is tudományos tevékenységet szán a TDK munkának, akkor publikációs lehetőségekről is kell gondoskodnia.

Köreinkben készülni kell a II. egyetemi és a tavaszi Országos Konferenciára. Jó eredményt csak professzoraink vezetésével tudunk elérni, tehát ezeket a kollektívákat nekik kellene hathatósabban támogatni

3. A tanulmányi fegyelem megszilárdítása továbbra is fontos. E téren mutatkozó lazaságokat sürgősen meg kell szüntetnünk. A második félévben az igazi szakmai tanulás kibontakozását kell elérnünk. Hallgatóink számára feltétlenül szükséges a szaklapok olvasása. Szaktanszékeinknek segíteni kellene ezt a munkát olyan formában, hogy a hallgatók vitacikkekre felhívnák a megfelelő szervek figyelmét. Ez a tanszékek érdeke is.

4. Fontos feladatunk a hallgatók társadalmi életbe kapcsolása. Elmentünk a Fővárosi Tanácshoz, ahol közgazdasági munkaterületen 50—60 hallgatót tudnának foglalkoztatni az állandó bizottságokban. Hasonló munkára kér bennünket a IX. kerületi párt- és DISZ-bizottság is. A kerület üzemeiben, DISZ-szervezeteiben segítenenk a munkát a közgazdaságtudományok oktatásával. Feltétlenül be kellene kapcsolódnunk, mert elősegítené az alaposabb egyetemi képzést is, és ugyanakkor résztvennénk a párt és a népfront által kezdeményezett munkában is.

5. A feladatok között mint lényegeset kell megemlíteni a diákotthonok jelenlegi életének megváltoztatását. Javasoljuk, hogy a bizottság a legközelebbi választmányi ülést már tájékoztassa e munkáról. Diákotthonainknak önálló kulturális programjait kell kialakítanunk a második félévben. Itt kell, hogy hallgatóink különböző estéken, ankétokon foglalkozzanak az irodalom mai állásával, hívjanak meg maguk közé neves írókat, politikusokat és velük beszélgetéseket folytassanak.

6. További feladatként kell megjelölni az egyetemi hallgatók közötti DISZ-munka sajátos módszereinek kialakítását. Sokkal több időt kell tehát fordítani a kultúrmunkára, a sportra, többet kell foglalkozni az irodalommal és művészettel. Nem javasoljuk, hogy nagyméretű egyetemi vitaesteket, ankétokat várjanak alapszerveink. Sokakat elidegenít, távoltart ez a módszer. A hallgatók jellemét alakító vagy szórakoztató dolgokat a jövőben leginkább a csoportokban kell végezni. Jó, ha úgy végezzük ezt, mint Tabák elvtárs, aki tanársegéd, s a saját szemináriumának rendezett lemezestet. A szeminárium ott volt és tetszett nekik.

A DISZ-csoportoknak olyan közösséggé kell válni, hogy leginkább segíteni, alakítani tudják a tagok jellemét.

7. A feladatok között kell megemlíteni a csoportvitákat! Ezt az alapszervezetek és a bizottság is elhanyagolta. Minden csoport a saját igényének megfelelő témákat válasszon ki, hívjon meg erre olyan elvtársakat, akik feleletet tudnak adni kérdéseikre.

Nem helyeseljük alapszervezeteinknek várakozó, tespedt álláspontját, melynek alapján egyesek azt is mondják, hogy a hallgatóságot semmi sem érdekli. Érdekli, csak megfelelően kell közeledni hozzájuk és meg kell találni szemináriumtársaink, barátaink érdeklődési körét.

Nagy segítséget ad a közeljövőben a DISZ KV által kibocsátandó keretprogram, világos feleletet ad az egyes egységek feladatainak. A DISZ Budapesti Bizottsága mellett a jövő félévben létrejön az **egyetemi hallgatók klubja,** amely megfelelő otthonaként szolgálhat szórakozni vágyó hallgatóinknak.

Előreláthatólag februárban összeül **az egyetemi hallgatók Diákparlamentje,** amely 3 napos tanácskozása után megjelöli egyetemeink fejlődését. Erre egyetemünk mintegy 25 DISZ-tagja fog elmenni. Sok reményt fűzünk a Diákparlament munkájához!

A DISZ-ben dolgozó alapszervezeti és bizottsági elvtársak részére jelentős továbbképzésre és tanulásra ad alkalmat a második félévben meginduló **Ifjúsági Akadémia.**

A második félévben megjelenik az egyetemi hallgatók külön lapja. Minden bizonnyal sok segítséget fog adni ez is munkánkhoz. A DISZ KV és az OM készíti a javaslatot arra vonatkozólag, hogy a legjobb hallgatók nyáron és a tanév során **külföldi tanulmányúton** vegyenek részt.

Ha mindannyian lelkesen fogunk munkához, minden biztosítékunk megvan arra, hogy munkánk gyökeresen megjavuljon. Ehhez kérjük minden elvtárs segítségét. **Kérjük pedagógusaink tanácsát, segítségét, amely igen sokat jelent számunkra.** Vitassuk meg munkánkat, mint ahogy a mai küldöttértekezlet jelszava is hirdeti, ifjúságunk nevelésének ügye legyen közügy, nemzetünk ügye.

HÍREK
a film világából

„A kalandok romantikája" címmel Mihail Romm, a Szovjetunió népművésze másfélhasábos kritikát írt a „Tőr" című filmről a Literaturnaja Gazeta december 2-i számában. A filmet igan nagyra értékeli. A filmet néhány hónapon belül nálunk is műsora tűzik.

*

„A felébresztett sztyeppe" címmel dokumentumfilm készül a szűzföldek megművelésről. A Szovjetszkaja Kultúra kritikája igen jónak tartja a filmet.

*

A Híradó- és Dokumentumfilmgyár elkészítette az Aggteleki cseppkőbarlangról készült szines filmjét. A filmet Kollányi Ágoston rendezte, Vancsa Lajos fényképezte, Zenéjét Fényes Szabolcs és Tamássy Zdenkó szerezték. A film szövege Barabás Tibor Kossuth-díjas író munkája;

*

Három új DEFA-film jelent meg decemberben „Carola Lamberti a cirkuszból", „Jelzőtűz" és „Pole Poppenspäler".

Befejezték „A kulmi ökör", „Egy kis nyári szerelem" és a „Mühlberngi ördög" című filmeket.

Nemsokára befejeződnek a „Legénybúcsú" és az „Aki a feleségét szereti" című film felvételei.